

D.S.U., družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o.

Dunajska cesta 160
1000 Ljubljana

Zadeva: Analiza vplivov normativnih parametrov na neodvisnost in transparentnost delovanja SIQ Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje

Namen izvedbe analize:

S strani DSU je bilo na nas naslovljena prošnja za pripravo analize vplivov normativnih parametrov na transparentnost in neodvisnost delovanja certifikacijskega organa SIQ Slovenski institut za kakovost in meroslovje, Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: zavod SIQ) z vidika izpolnjevanja zahtev po transparentnosti in neodvisnosti v primeru izvajanja dejavnosti v okviru možnih pravnih oblik delovanja.

Skladno z usmeritvijo D.S.U. d.o.o. je analiza zaradi lažje sledljivosti in primerljivosti po strukturi sestavljena kot alternativni dokument dokumentu, ki ga je izdelalo vodstvo zavoda SIQ z dne 04 oktober 2013 in oznako IL-ab/042-2013, zadeva: Predlog MGRT-ja za spremembo ustanoviteljske pogodbe SIQ (v nadaljevanju: utemeljitev).

Okvir izvedene analize in podanih ocen:

- Podano mnenje predstavlja opredelitev do pravnih vprašanj v zvezi z utemeljitvijo.
- Pri pripravi mnenja nismo upoštevali navedb in ugotovitev vsebovanih v medijskih objavah, ki so v povezavi tematiko preoblikovanja zavoda SIQ v gospodarsko družbo in so javno dostopne.
- Pri pripravi mnenja se nismo opredeljevali do poslovnih, davčnih (vpliv na državni proračun) in makroekonomskih (vpliv na celotno gospodarstvo v Sloveniji) vidikov na katere naj bi vplivale spremembe v svetu zavoda SIQ in s stran zavoda SIQ postavljene domneve o preoblikovanja zavoda SIQ,
- Pri pripravi mnenja se nismo opredeljevali do pravnih vidikov postopka preoblikovanja zavoda v gospodarsko družbo, ter o statusnih vidik, ki se nanašajo na sestavo sveta zavoda SIQ.
- Opredelitve do navedb zavoda SIQ do posledic domnevno načrtovanega preoblikovanjem zavoda SIQ v gospodarsko družbo takega preoblikovanja ne prejudicirajo,
- To mnenje je namenjeno izključno naročniku in sicer za namen razjasnitve izbranih pravno relevantnih navedb vsebovanih v utemeljitvi, pri čemer izvajalec ne prevzema odgovornosti za kasnejša ravnanja in odločitve naročnika v zvezi z obravnavanimi vsebinami.

Obravnavane vsebine:

Upoštevajoč zgoraj navedeno ugotavljamo, da so bile v utemeljitvi podani pravni in gospodarski razlogi za ohranitev statusa SIQ v obliki zavoda zasebnega prava, ki jih je podalo vodstvo zavoda SIQ in obsegajo naslednja vsebinska področja (podnaslovi utemeljitve), ki so navedena v kazalu vsebine:

Kazalo vsebine:

1	SIQ mora ohraniti nepristranskost, neodvisnost in neprofitnost	3
1.1	Analiza.....	3
1.2	Zaključek	7
2	Gospodarska infrastruktura	8
2.1	Analiza.....	8
2.2	Zaključek	10
3	Status nosilca nacionalnih etalonov lahko ohrani le institucija, ki je neprofitna.....	11
3.1	Analiza.....	11
3.2	Zaključek	13
4	Konkurenca na svetovnem trgu ima status neprofitnih organizacij	14
4.1	Analiza.....	14
4.2	Zaključek	15
5	SIQ bi z izgubo statusa certifikacijskega organa postal nekonkurenčne celo na slovenskem trgu	16
5.1	Analiza.....	16
5.2	Zaključek	16
6	SIQ-ju bi se s preoblikovanjem v gospodarsko družbo razveljavile licence za delo na področju	17
	igralniških tehnologij.....	17
6.1	Zaključek	17
7	Točka 7 (Ustavitev rasti SIQ), točka 8 (Davčni vidiki delovanja SIQ), točka 9 (SIQ je med prvimi	17
	na svetu glede mednarodno priznane zmogljivosti) in točka 10 (Razvojni vidiki SIQ) in točka 11	
	(SIQ kot neprofitna organizacija vlaga vse presežke prihodkov nad odhodki v razvoj lastne	
	dejavnosti).....	17

Ob upoštevanju zahteve naročnika je spodnja analiza izvedena upoštevajoč vsebine, ki so podane v okviru posameznih točk utemeljitve.

ANALIZA

1 SIQ mora ohraniti nepristranskost, neodvisnost in neprofitnost

V prvi točki Utemeljivke je navedeno, da so nepristranskost, neprofitnost in neodvisnost ključne zahteve mednarodnih standardov za certifikacijske in kontrolne organe (EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17020 in EN ISO/IEC 17021, ki zavod SIQ dokazljivo izpolnjuje s statusom zavoda, v katerega upravljanje so vključene vse ključne zainteresirane strani.

1.1 Analiza

Pregled obravnavanih standardov:

Za uvodno razumevanje je pomembno poznavanje namena standardov za certifikacijske in kontrolne organe, ki so v utemeljitvi navedeni in sicer:

- **standard EN ISO/IEC 17065 - Ugotavljanje skladnosti - Zahteve za organe, ki certificirajo proizvode, procese in storitve (ISO/IEC 17065:2012):** Ta mednarodni standard vključuje zahteve za konkurenčnost, dosledno delovanje in nepristranskost organov za certificiranje proizvodov, procesov in storitev. Organi za certificiranje, ki delujejo na področju tega mednarodnega standarda, niso zavezani k ponudbi vseh vrst certificiranja proizvodov, procesov in storitev. Certificiranje proizvodov, procesov in storitev je dejavnost ugotavljanja skladnosti, ki jo opravljajo tretje osebe (5.5 standarda ISO/IEC 17000:2004). Izraz »proizvod« v besedilu lahko pomeni »proces« ali »storitev«, razen v primerih, ko so za »proces« oziroma »storitev« navedene ločene določbe¹.
- **standard EN ISO/IEC 17020 - Ugotavljanje skladnosti - Zahteve za delovanje različnih organov, ki izvajajo kontrolo (ISO/IEC 17020:2012):** Ta mednarodni standard vsebuje zahteve za kompetentnost organov, ki izvajajo kontrolo, ter za nepristranskost in doslednost njihovih aktivnosti kontrole. Uporablja se za kontrolne organe tipov A, B ali C, kot so določeni v tem mednarodnem standardu, ter za katero koli stopnjo kontrole². in
- **standard EN ISO/IEC 17021 - Ugotavljanje skladnosti - Zahteve za organe, ki presojajo in certificirajo sisteme vodenja (ISO/IEC 17021:2011):** Ta mednarodni standard vsebuje principe in zahteve po pristojnosti, konsistenci in nepristranskosti za presojo in certifikacijo vseh vrst sistemov vodenja (npr. sistemi vodenja kakovosti ali sistemi vodenja okolja) in za organe, ki zagotavljajo te dejavnosti. Organom za certifikacijo, ki delujejo po tem mednarodnem standardu, ni treba ponujati vseh vrst certifikacij sistemov vodenja. Certifikacija sistemov vodenja (imenovana v tem mednarodnem standardu »certifikacija«) je dejavnost ugotavljanja skladnosti, ki jo izvaja tretja oseba (glej ISO/IEC 17000:2004, točko 5.5). Organi, ki izvajajo to dejavnost, so potemtakem organi za ugotavljanje skladnosti tretje osebe (v tem mednarodnem standardu imenovani »certifikacijski organi«)³.

Posamezen standard določa posebnosti, ki veljajo za področja **certifikacije proizvodov, procese in storitve, izvajanja kontrole ter certificiranja sistemov vodenja.**

Pri pregledu smo se osredotočili na zahteve in razlike med standardi, ki se nanašajo na vprašanje nepristranskosti, neodvisnosti in neprofitnosti, ter zahteve po tem, da je akreditiran organ organiziran kot pravna oseba. V zvezi s tem za posamezen od navedenih standardov ugotavljamo⁴:

a) standard EN ISO/IEC 17065 (proizvodi, procesi in storitve):

¹ Vir: <http://www.sist.si/ecommerce/catalog/project.aspx?id=e9f4d28e-3e7d-4c51-a8ed-b9179bb1ab25>

² Vir: <http://www.sist.si/ecommerce/catalog/project.aspx?id=e2a912d0-8dfe-48f0-8f71-36177264bf99>

³ Vir: <http://www.sist.si/ecommerce/catalog/project.aspx?id=812b4880-c217-4e41-a7fa-197d6adf1346>

⁴ Pri pregledu smo izhajali iz angleškega teksta standardov EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17020 in EN ISO/IEC 17021.

- Standard EN ISO/IEC 17065 v točki 4.1.1. zahteva, da je certifikacijski organ organiziran kot pravna oseba. V opombi k navedeni točki standard navaja, da je lahko certifikacijski organ v lasti druge pravne osebe.
- V točki 4.2.2. omenjeni standard zahteva, da je certifikacijski organ odgovoren za zagotavljanje neodvisnosti svojih certifikacijskih aktivnosti.
- V točki 4.2.3 standard navaja, da mora certifikacijski organ redno identificirati tveganja za neodvisnost izvajanja certifikacijskih aktivnosti, pri čemer lahko tveganje za neodvisnost delovanja izhaja tako iz certifikacijskega procesa samega kot tudi iz povezav med zaposlenimi/izvajalci certificiranja in stranko, ki jo certifikacijski organ presoja. Podrobnejši opis mehanizmov za zagotavljanje nepristranskosti je podan v točki 5.2 standarda EN ISO/IEC 17065.
- V opombi k točki 4.2.3 standard še dodaja, da je odnos, ki lahko pomeni tveganje nepristranskosti med drugim tudi odnos, ki je osnovan na lastništvu in možnosti upravljanja certifikacijskega organa, financiranju, pogodbenih odnosih, plačevanju provizij.
- Obvladovanju in obravnavi tveganja za nepristranskost je namenjena točka 4.2.4, ki določa, da mora certifikacijski organ, v primeru, ko je zaznano tveganje za nepristranskost imeti vzpostavljene mehanizme, ki pristranskost izvajanja certifikacijske aktivnosti omejujejo oz. zmanjšujejo s tem povezano tveganje na sprejemljivo raven. Pri tem mora certifikacijski organ predstaviti akreditacijskemu organu kako tveganje za nepristranskost izvajanja certifikacijskih aktivnosti preprečuje oz. zmanjšuje tvegaje nastanka.
- V točki 4.2.5 standard zahteva, da mora vodstvo certifikacijskega organa sprejeti zavezo, da bo delovalo nepristransko.
- Točka 4.2.6 standarda je zapoveduje, da certifikacijski organ oz. osebe, ki so pod njegovim nadzorom ne smejo bi presojanca.
- V točki 5.2 standard opredeljuje mehanizme za zagotavljanje nepristranskosti delovanja akreditiranega organa, ki izvaja presojo. V točki 5.21. standard zahteva, da mora organizacija, ki izvaja presojo izpolnjevati naslednje minimalne zahteve:
 - i. Imeti mora vzpostavljeno politiko in načela, ki se nanašajo na zagotavljanje nepristranskosti njenih certifikacijskih aktivnosti,
 - ii. preprečiti oz. omejiti mor tveganje, da bi komerciali ali drugi interesi vplivali na pristranskost izvajanja certifikacijskih aktivnosti.
 - iii. Identificirati mora dejavnike, ki bi lahko vplivali na pristranskost izvajanja certifikacijskih aktivnosti.
- V točki 5.2.2. standard zahteva, da mora biti mehanizem zagotavljanja nepristranskosti formalno dokumentiran, tako da zagotavlja:
 - i. Uravnoteženo zastopstvo pomembnejših zainteresiranih subjektov (deležnikov) na način, da interesi posameznih subjektov ne nadvladajo interese ostalih. Pri tem standard poudarja, da se interes zaposlenih in pogodbenih- zunanjih sodelavcev šteje kot enoten interes.
 - ii. Transparentnost oz. dostopnost za zagotavljanje nepristranskosti relevantnih informacij.

b) standard EN ISO/IEC 17020 (kontrola):

- Standard v točki 3.1 govori, da mora imeti organ, ki izvaja presojo pravno subjektiviteto (*»shall be legally identifiable«*).
- Standard v točki 4 določa zahteve za zagotavljanje neodvisnosti, nepristranskosti in integritete pri izvajanju presoje. Podrobneje so zahteve določene v aneksih A, B in C k omenjenemu standardu, ki pa so po smislu enake kot tiste, ki jih določa standard EN ISO/IEC 17065.

c) standard EN ISO/IEC 17021 (sistemi vodenja)

- Standard v točki 4 določa zahteve za zagotavljanje neodvisnosti, nepristranskosti in integritete pri izvajanju presoje. Podrobneje so zahteve določene v aneksih A, B in C k omenjenemu standardu, ki pa so po smislu enake kot tiste, ki jih določa standard EN ISO/IEC 17065.
- Standard v točki 5.1.1. govori, da je certifikacijski organ pravna oseba.
- V zvezi z obravnavanim standardom je potrebno opozoriti na povezanost standarda s točko 5.2.1 standarda EN ISO/IEC 17065 – opomba 4, ki določa, da izpolnjevanje zahtev iz točke 6.2. standarda EN ISO/IEC 17021 pomeni obenem tudi izpolnjevanje zahtev iz točke 5.2.1 standarda EN ISO/IEC 17065.
- Točka 6.2 standarda zahteva, da certifikacijski organ vzpostavi telo, katerega naloga je skrb za zagotavljanje nepristranskosti certifikacijskih aktivnosti s pristojnostjo neodvisnega ukrepanja v primeru, ko vodstvo certifikacijskega organa ne spoštuje nasvetov v zvezi z zagotavljanjem nepristranskosti izvajanja certifikacijskih aktivnosti. Standard določa, da morajo biti v omenjenem organu zastopani interesi vseh pomembnejših deležnikov (naročniki, uporabniki storitev/proizvodov, ki so bili predmet presoje, predstavniki gospodarstva, predstavniki regulatornih organov, idr.)

Vloga akreditacijskega in certifikacijskega organa:

Številne države so ustanovile lastne akreditacijske organe⁵, ki certifikacijskim organom kakršen je Zavod SIQ podeljujejo akreditacije, o tem da je njihovo delovanje skladno z zahtevami zgoraj navedenih standardov ali s smernicami akreditacijskega organa.

Akreditacije skladno z omenjenimi standardi podeljujejo članice združenj akreditacijskih organov kot so ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation)⁶, Mednarodni akreditacijski forum IAF (International Accreditation Forum)⁷, ASI (Accreditation Services International)⁸, EA (European co-operation for Accreditation)⁹, AACB (Association of Accredited Certification Bodies)¹⁰ in druge sorodne organizacije.

Akreditacijski organi so organizirani kot osebe javnega prava oz. subjekti z javnimi pooblastili¹¹ katerih delovanje urejajo mednarodne pogodbe, sporazumi, zakoni in podzakonski akti¹².

⁵ V Sloveniji je to npr. Slovenska akreditacija (SA) – glej: <http://www.slo-akreditacija.si/o-slovenski-akreditaciji/>. Slovenska akreditacija (SA) je nacionalni akreditacijski organ, ki je odgovoren za vzpostavitev, razvoj in vzdrževanje strokovnega, neodvisnega in nepristranskega sistema akreditiranja v Sloveniji ter za opravljanje s tem povezanih nalog. SA je ustanovila Republika Slovenija s sklepom Vlade RS. Deluje kot javni zavod, ki s pooblastilom države kot edina, neodvisna in nepridobitna institucija opravlja naloge javne službe na reguliranem in nereguliranem področju ter zastopa interese Republike Slovenije v mednarodnih akreditacijskih združenjih. Osnovna dejavnost je akreditacija organov za ugotavljanje skladnosti (OUS). Sistem akreditiranja v Sloveniji je skladen z zahtevami Uredbe (ES) 765/2008 o akreditaciji in nadzoru trga, SA je organizirana in deluje v skladu s standardom SIST EN ISO/IEC 17011:2004 in upošteva pravila mednarodnih združenj za akreditacijo (EA, ILAC in IAF). S tem omogoča transparentno, verodostojno in mednarodno primerljivo izvajanje sistema akreditiranja v Sloveniji.

⁶ <https://www.ilac.org/membersbycategory.html>

⁷ glej: http://www.iaf.nu/articles/IAF_MEMBERS_SIGNATORIES/4

⁸ glej: <http://www.accreditation-services.com/>

⁹ glej: <http://www.european-accreditation.org/ea-members>

¹⁰ glej: <http://www.aacb.com.au/asp/index.asp?ID=1>

¹¹ Akreditacija odločilno prispeva k učinkovitosti varstva javnih interesov (npr. zdravje, varnost, varstvo potrošnikov in okolja) in nadzora trga, ter hkrati k zmanjševanju ovir pri prostem pretoku blaga in storitev. S spodbujanjem višjih standardov kakovosti, z doslednim, preglednim in celostnim obvladovanjem tehničnih zahtev povečuje verodostojnost organov, katerih naloga je ugotavljanje skladnosti z veljavnimi zahtevami. Posebna prednost akreditacije je, da predstavlja uradno in neodvisno izjavo o njihovi strokovni usposobljenosti (glej: <http://www.slo-akreditacija.si/vse-o-akreditaciji/>).

¹² glej: <http://www.slo-akreditacija.si/o-slovenski-akreditaciji/zakonodaja/>: Naloge nacionalne akreditacijske službe opravlja skladno z Zakonom o akreditaciji (Ur. list RS, št. 59/99) in Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda

Pomemben vidik akreditacije je njena mednarodna primerljivost, saj so podlaga za njeno izvajanje mednarodni standardi in harmonizirani postopki, ki omogočajo primerljivost »akreditiranih« rezultatov in zagotavljajo zaupanje tudi izven nacionalnih meja. Primerljivost akreditacijske prakse med članicami mednarodnih akreditacijskih združenj je namreč temelj za podpis sporazumov o medsebojnem priznavanju akreditacij (EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA). Ti sporazumi so eden poglobitnih ciljev vsake akreditacijske službe in obenem pomemben dejavnik za zmanjševanje ovir pri trgovanju. S sklenitvijo sporazuma se namreč izkazujejo ustreznost in primerljivost delovanja, kar omogoča upoštevanje rezultatov in poročil akreditiranih organov pri vseh državah podpisnicah. Podpisnica sporazumov o medsebojnem priznavanju akreditacij med drugim pomeni, da poročila ali certifikati, ki jih izdajo organi, akreditirani pri posameznemu akreditacijskemu organu, že izpolnjujejo zahteve za uporabo v državah podpisnicah brez dodatnih preverjanj¹³.

Akreditacija je torej priznanje neodvisnega organa o tem, da je certifikacijski organ sposoben in ustrezno organiziran, da lahko kredibilno podeljuje različne certifikate skladno z mednarodno priznanimi standardi med katere sodijo standardi EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17020 in EN ISO/IEC 17021.¹⁴

Pri presoji skladnosti delovanja certifikacijskega organa akreditacijski organ preverja skladnost delovanja z zahtevami navedenih standardov in podeljuje akreditacijske listine¹⁵ v katerih so navedena področja in standardi v zvezi s katerimi lahko certifikacijski organ izvaja presoje.

Slovenska akreditacija kot slovenski akreditacijski organ, ki je primerljiv s certifikacijskimi organi v drugih državah vodi seznam akreditiranih organov katerim je v Republiki Sloveniji priznana

Slovenska akreditacija (UL RS, št. 36/00, 23/01, 121/04, 22/08). Druge pomembne pravne podlage: Uredba 765/2008 (EC) o akreditaciji in nadzoru trga; Statut javnega zavoda Slovenska akreditacija (Ur. list RS, št. 63/02, 136/04); Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Ur. list RS, št. 59/99, 37/04, 17/2011); Uredba o načinu določanja organov za ugotavljanje skladnosti (Ur. list RS, št. 24/00). Z zakonom o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanje skladnosti (ZTZPUS) je SA aktivno vključena v postopek ugotavljanja usposobljenosti organov za ugotavljanje skladnosti za delo na reguliranem področju (v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za trg). Status javnega zavoda omogoča SA potrebno neodvisnost in nepristransko delovanje. SA nima skupnega lastništva z drugimi organi, z nekaterimi osebami javnega prava ima skupnega ustanovitelja, kar pa ne vpliva na neodvisnost SA. Pri pogodbenih odnosih se SA izogiba povezav s takšnimi organi, ki bi s svojim položajem ali z izvajanjem svojih aktivnosti lahko ogrozili izpolnjevanje načel neodvisnosti in nepristranosti pri delu SA.

V sklopu revizije novega pristopa (New Approach) je bila v letu 2008 sprejeta Uredba o akreditaciji in nadzoru trga (765/2008), s katero je Evropska komisija vzpostavila pravni okvir za akreditacijo po Evropi. Komisija je skupaj z Evropskim združenjem za prosto trgovino (EFTA) kot uradno akreditacijsko infrastrukturo v Evropi priznala Evropsko združenje za akreditacijo (EA), ki združuje nacionalne akreditacijske organe večine evropskih držav. Z uredbo so na evropski ravni opredeljena poenotena temeljna pravila za delovanje akreditacije, ki predstavlja zadnje raven ugotavljanja usposobljenosti organov za ugotavljanje skladnosti. Gre za horizontalno zakonodajo, ki je rezultat več kot dvajsetletnih izkušenj na področju uveljavitve t. i. direktiv »novega pristopa«. Pravila uredbe veljajo tako za regulirano kot tudi za prostovoljno (neregulirano) področje, uporabljajo pa se od 1. januarja 2010. Partnerstvo med EA in Evropsko unijo je bilo udeleženo s podpisom okvirnega sporazuma o partnerstvu, ki je bil prvič sklenjen 30. junija 2010 in zajema obdobje štirih let (2010–2013). Sprejetje akreditacije kot zadnje ravni preverjanja v celotni verigi zagotavljanja kakovosti prinaša dodatno jamstvo, da bodo proizvodi, dani na evropski trg, varni ter da bodo izpolnjevali splošne zdravstvene in varnostne zahteve, pozitivni učinki pa naj bi se odražali tudi na drugih področjih javnega interesa in konkurenčnosti gospodarstva. Evropska komisija pričakuje, da bo akreditacija pomembna podpora postopkom priglasitve organov za ugotavljanje skladnosti v državah članicah v okviru evropskih direktiv novega pristopa. Cilj uredbe je tudi zagotoviti, da bo v Evropski uniji za celotno ozemlje Unije zadostoval en certifikat o akreditaciji, in preprečiti obstoj večkratnih akreditacij, kar bi le povečalo stroške, ne pa vrednosti.

¹³ glej: <http://www.slo-akreditacija.si/vse-o-akreditaciji/mednarodni-pomen/>.

¹⁴ glej: <http://www.iso.org/iso/home/standards/certification.htm>.

¹⁵ glej npr: <http://www.slo-akreditacija.si/cs000/media/cs001.pdf>.

akreditacija¹⁶. Seznam akreditiranih organov zajema pravne osebe, ki so organizirane kot kapitalske družbe, zavodi, združenja ali celo kot samostojni podjetniki.

1.2 Zaključek

Na podlagi opravljenega pregleda v zvezi z vprašanji nepristranskost, neodvisnost in neprofitnost ocenjujemo:

- Nepristranskost in neodvisnost se nanašajo na aktivnosti presoje, torej na aktivnosti, ki jih izvajajo presojevalci (zaposleni, zunanji sodelavci), pri čemer mora certifikacijski organ slediti zahtevam standarda za vzpostavitev mehanizmov, ki neodvisnost in nepristranskost izvajanja procesa presoje zagotavljajo.
- Skladno z obravnavanimi standardi mora biti organ, ki izvaja presojo organiziran v obliki pravne osebe, pri čemer standardi podrobneje ne navajajo oz. predpisujejo vrste pravne osebe (osebna družba, kapitalska družba, zavod, društvo). Pregled akreditiranih subjektov pri Slovenski akreditacijski agenciji zgornjo ugotovitev potrjuje, saj so med akreditiranimi organi organizacije kot so:
 - Q TECHNA d.o.o., Cvetkova ulica 27, 1000 Ljubljana,
 - INŠTITUT ZA METALNE KONSTRUKCIJE, Mencingerjeva 7, 1001 Ljubljana,
 - ZAVOD ZA GRADBENIŠTVO SLOVENIJE, Dimičeva ulica 12, 1000 Ljubljana,
 - Bureau Veritas, d.o.o., Linhartova cesta 49a, 1000 Ljubljana,
 - IRMA d.o.o. Ljubljana, Služba za certificiranje, Slovenčeva ulica 95, 1000 Ljubljana,
 - dalje po seznamu (navedenih je prvih 5 akreditiranih organov iz seznama, ki se vodi pri Slovenski akreditaciji)¹⁷.
- Zavod SIQ ni akreditacijski organ in ni zavezan zahtevam, ki veljajo za akreditacijske organe, pač pa zahtevam, ki veljajo za certifikacijske organe in so opredeljene v standardih EN ISO/IEC 17065, EN ISO/IEC 17020 in EN ISO/IEC 17021, ter morebitnih drugih standardih, ki veljajo za posamezna področja certificiranja.

¹⁶ glej: <http://www.slo-akreditacija.si/katalog/>.

¹⁷ glej: <http://www.slo-akreditacija.si/katalog/>

2 Gospodarska infrastruktura

V točki 2 utemeljitve je izpostavljeno takojšnje zamrtje dejavnosti preizkušanja in certificiranja igralniških tehnologij oz. postopno zamrtje drugih dejavnosti certificiranja. Posledično bi tako zamrtje pomenilo, da bi subjekti slovenskega gospodarstva uporabljali le še storitve tujih sorodnih institucij, ki so težje dostopne in dražje.

2.1 Analiza

Sistem podeljevanja akreditacij je bil obravnavan v točki 1.

Preizkušanje in certificiranje igralniških tehnologij:

Področje preskušanja in certificiranja igralniških tehnologij se izvajajo skladno s tehničnimi predpisi, opredeljenimi v nacionalni regulativi ali na osnovi nacionalnih standardov, kjer le-ti obstajajo¹⁸.

Sistem certificiranja igralnih naprav je zasnovan po vzoru sistemov certificiranja drugih proizvodov. Preskus naprave lahko opravi laboratorij, ki je usposobljen po zahtevah standarda SIST EN ISO/IEC 17025, certifikacijo pa organ, ki izpolnjuje zahteve standarda SIST EN 45011 (Splošna merila za certifikacijske organe za področje certificiranja sistemov proizvodov (ISO/IEC Vodilo 65:1996)¹⁹). Certifikat o ustreznosti dobijo igralne naprave, za katere se v postopku certificiranja ugotovi, da izpolnjujejo zahteve relevantne tehniške zakonodaje.²⁰

Za samo vsebino preverjanja so torej ključne zahteve nacionalnih regulativ.

V slovenskem pravnem okolju ureja področje iger na srečo Zakon o igrar na srečo (v nadaljevanju: ZIS; Ur.l. RS, št. 27/1995 s spremembami). Področju zagotavljanja ustreznosti igralnih naprav, ki so v uporabi v slovenskem prostoru je namenjen 3. b člen ZIS, ki določa, da se igre na srečo lahko izvajajo le z igralno napravo, ki je skladna s predpisanimi tehničnimi in drugimi zahtevami, in če je njena skladnost ugotovljena po predpisanem postopku.

Podrobnejše predpise o tehničnih in drugih zahtevah, ki jim mora ustrezati igralna naprava, o postopku ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, o stroških postopka in o drugih vprašanih predpiše minister, pristojen za finance. Ravno tako s podzakonskim aktom določene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati institucije za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave. Dovoljenje za uporabo igralne naprave izda nadzorni organ (Urad za prirejanje iger na srečo).

Skladno z zahtevo 3.b člena ZIS sta bila sprejeta podzakonska akta in sicer Pravilnik o tehničnih zahtevah za igralne naprave za izvajanje iger na srečo in postopku ugotavljanja skladnosti (Ur.l. RS, št. 59/2008 s spremembami) ter Pravilnik o institucijah za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave (Ur.l. RS, št. 9/2007 s spremembami).

Za razumevanje obravnavane problematike so ključne zahteve Pravilnik o institucijah za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave. Ta v 2. členu navaja, da je institucija za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave pravna oseba, ki po predpisanem postopku ugotavlja skladnost igralne naprave s predpisanimi tehničnimi in drugimi zahtevami. Število možnih imenovanj Institucij ni omejeno, vlogo za imenovanje pa lahko podajo v vsakem trenutku pravne osebe, ki ocenjujejo, da izpolnjujejo navedene zahteve, ne glede na to ali imajo sedež v Sloveniji ali v tujini²¹.

V 4. členu Pravilnika je določeno, da morajo izpolnjevati institucije zahteve, ki se nanašajo na:

- usposobljenost institucije za preverjanje izpolnjevanja tehničnih zahtev, ki jim mora ustrezati igralna naprava in izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave,

¹⁸ glej: http://www.siq.si/igralniske_tehnologije/?no_cache=1

¹⁹ vir: <http://www.sist.si/ecommerce/catalog/project.aspx?id=acb42ba9-ec4f-4a83-ba9a-e5881212d445>

²⁰ glej: http://www.siq.si/igralniske_tehnologije/certificiranje_igralnih_naprav/index.html?no_cache=1

²¹ glej:

http://www.unpis.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//10/http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/igre_na_sreco/upravni_postopki/razvid_upravnih_postopkov/

- razpolaganje s strokovno usposobljenim osebjem in potrebno opremo,
- zagotavljanje neodvisnosti in nepristranosti,
- zagotavljanje poslovne tajnosti ter
- zavarovanje odgovornosti za opravljeno delo.

Obravnavi zagotavljanja neodvisnosti in nepristranskosti je namenjen 11. člen Pravilnika, ki določa, da mora biti institucija neodvisna in nepristrana v razmerju do pravnih ali fizičnih oseb, ki so neposredno ali posredno povezane z igralnimi napravami, za katere institucija izdaja poročila o preizkusu.

Poleg tega institucija in njeno osebje ne sme biti načrtovalec, proizvajalec, dobavitelj, monter, vzdrževalec igralnih naprav ali njihov pooblaščen zastopnik. Prav tako ne sme biti neposredno ali posredno vključena v načrtovanje, izdelavo, trženje ali vzdrževanje igralnih naprav, kar ne izključuje možnosti izmenjave tehničnih informacij med proizvajalcem in institucijo. Institucija tudi ne sme biti neposredno ali posredno vključena v prirejanje klasičnih ali posebnih iger na srečo.

Mednarodni pregled:

Ob pregledu mednarodne konkurence na področju preizkušanja igralnih naprav²² ugotovljamo, da na globalnem trgu obstaja naslednja konkurenca:

- Gaming Laboratories International LLC²³ – družba z omejeno odgovornostjo;
- NMI Metrology & Gaming Limited²⁴ – družba z omejeno odgovornostjo;
- BMM Spain Testlabs SLU²⁵ - družba z omejeno odgovornostjo;
- Intertek Group plc.²⁶ – javna delniška družba;
- iTechLabs inc²⁷ - delniška družba;
- Institute for Testing and Certification, a.s.²⁸ – delniška družba;
- AT4 wireless²⁹ – delniška družba;

Dostopnost in cena storitev:

Standard EN ISO/IEC 17065 v točki 4.4. postavlja zahtevo po ne-diskriminatornosti delovanja certifikacijskega organa. V točki 4.4.3 standard navaja, da morajo biti storitve certifikacijskega organa prosto dostopne vsem uporabnikom, ki jih zadevajo storitve certifikacijskega organa. Slednje logično izhaja tudi iz dejstva, da je pravica izvajanja certifikacijskih storitev certifikacijskemu organu podeljena s strani javne ustanove. V točki 4.4.4. standard izrecno določa, da proces certificiranja ne sme biti pogojen z velikostjo naročnika, s pripadnostjo oz. članstvom v raznih združenjih,...ravno tako ne sme certifikacijskih organ neutemeljeno postavljati finančnih ali drugih pogojev naročnikom, ki želijo izvesti certifikacijsko presojo.

²² Iskanje po ključnih besedah v iskalniku »google« - 1 stran: »gaming testing«, »gaming certification«, gaming machines testing«, »gambling machine certificate«.

²³ glej: <http://www.gaminglabs.com/default.asp?contentID=1>,

²⁴ glej: <http://www.nmi.nl/gaming>,

²⁵ glej: <http://www.bmm.com/>

²⁶ glej:

<http://www.at4wireless.com/corporate/shareholders.html>http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CDcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.intertek.com%2FWorkArea%2FDownloadAsset.aspx%3Fid%3D39612&ei=rsmYUozlBaf2ygOstoGgCQ&usg=AFQjCNGmNi8lqVnK1x74p59JMyC_WvwiUg&sig2=mMiLkjh2hPewt02fEShw5g,

²⁷ glej: <http://www.itechlabs.com.au/pages/casinetesting.html>,

²⁸ glej: <http://www.itczlin.cz/en/gambling-games-gaming-machines>,

²⁹ glej: <http://www.at4wireless.com/corporate/shareholders.html>.

2.2 Zaključek

Na podlagi pregleda Zakona o igrah na srečo in na njegovi podlagi sprejetih podzakonskih aktov, ter ob pregledu mednarodnega okolja lahko zaključimo, da je izvajanje storitev preskušanja in certificiranja igralniških tehnologij možna s strani pravnih subjektov, ki so organizirani v različnih statusnih oblikah.

Pregled tujih jurisdikcij ni bil narejen vendar lahko ob predpostavki, da je slovenska zakonodaja primerljiva s tujo, ter ob dejstvu, da so tuji izvajalci preskušanja in certificiranja igralniških tehnologij organizirani v obliki kapitalskih družb sklepamo, da v tujih jurisdikcijah veljajo podobne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati institucije za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave kot to velja v Republiki Sloveniji.

Glede dostopnosti certifikacijskih storitev lahko zaključimo, da morajo biti te v skladu z zahtevami relevantnih standardov dostopne vsem uporabnikom.

Cen storitev certifikacijskih organov nismo analizirali saj nam kot poslovna skrivnost certifikacijskih organov niso poznane, ob predpostavki proste konkurence in primerljivih pogojih poslovanja pa lahko predvidevamo, da so cene storitev certifikacijskih organov primerljive.

3 Status nosilca nacionalnih etalonov lahko ohrani le institucija, ki je neprofitna

V utemeljitvi je navedeno, da bi SIQ v primeru preoblikovanja statusa v gospodarsko družbo izgubil oziroma bi se moral odreči statusu nosilca nacionalnih etalonov.

3.1 Analiza

Pravilnik o nacionalnih etalonih (v nadaljevanju: Pravilnik; Ur. list RS, št. 51/07 s spremembami) kot podzakonski akt, ki ga določa tretji odstavek 7. člena Zakona o meroslovju (Uradni list RS, št. 26/05 s spremembami) v 5. členu določa pogoje za priznanje nosilca nacionalnega etalona. Navedeni člen Pravilnika govori, da se status nosilca nacionalnega etalona prizna pravni osebi.

Skladno s 6. členom Pravilnika podelitev statusa nosilca nacionalnega etalona sledi javnemu pozivu zainteresiranim pravnim osebam in izboru, ki temelji na sistemu točkovanja.

Vzpostavitev sistema nacionalnih etalonov, zaradi povsem netržnega nastopanja ter velikega pomena za državo kot celoto, je povsod po svetu poverjeno t. i. nacionalni meroslovni instituciji (NMI). V Sloveniji je sistem nacionalnih etalonov vzpostavljen kot distribuiran sistem. To pomeni, da poleg Urada RS za meroslovje, ki deluje kot nacionalna meroslovna institucija in je primarno odgovoren za nacionalne etalone, lahko le-te vzdržujejo laboratoriji oziroma pravne osebe, ki so priznani za nosilce nacionalnih etalonov (NNE). Pogoji za uspešno delovanje distribuiranega sistema nacionalnih etalonov v Sloveniji so ustrezna strokovna raven posameznih laboratorijev, ki jo ti izkazujejo z mednarodno priznano akreditacijo ter strokovnim delom na ustreznem področju veličin, jasni lastninski odnosi ter zagotovila in dokazila o neprekinjenem ter stabilnem in dolgoročnem sodelovanju med posameznim laboratorijem in Uradom RS za meroslovje. To so aktivnosti, ki so posebnega družbenega pomena, zato je ključno tudi stabilno financiranje. Pravilnik o nacionalnih etalonih (Ur. l. RS št. 51/2007, 63/2008) določa izhodišča za vzpostavitev distribuiranega sistema nosilcev nacionalnih etalonov, pogoje za priznanje pravne osebe za nosilca nacionalnega etalona, naloge nosilcev nacionalnih etalonov, spremljanje, izpolnjevanja pogojev, izvajanje dejavnosti in izpolnjevanje obveznosti nosilca nacionalnega etalona, ter način sofinanciranja nosilcev nacionalnih etalonov.³⁰

Na podlagi podatkov Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je status nosilcev nacionalni etalonov podeljen predvsem javnim zavodom. Slovenskemu inštitutu za kakovost in meroslovje (SIQ) je podeljen status nosilca nacionalnih etalonov za področje časa in frekvence, ter za področje električne veličine.³¹

³⁰ glej:

http://www.mirs.gov.si/si/delovna_podrocja/nacionalni_meroslovni_sistem/sistem_nacionalnih_etalonov/

³¹ Idem.:

PODROČJE	PRIZNANA INSTITUCIJA
čas in frekvenca	Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje
dolžina	Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo
električne veličine	Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje
ionizirajoče sevanje	Inštitut Jožef Stefan
masa	Urad RS za meroslovje
množina snovi: hrana rastlinskega izvora: oljčno olje	Univerza na Primorskem – Znanstveno raziskovalno središče Koper
množina snovi: hrana rastlinskega izvora: gensko spremenjeni organizmi	Nacionalni inštitut za biologijo
množina snovi: materiali	Zavod za gradbeništvo Slovenije
množina snovi: tla	Inštitut Jožef Stefan
množina snovi: plemenite kovine	Urad RS za meroslovje

Status nosilca nacionalnega etalona je statusu javnega pooblastila, ki ga podeljuje Urad RS za meroslovje in se v okviru tega pooblastila izvaja po netržnih principih. Skladno z 11. členom Pravilnika lahko urad sofinancira naloge nosilcev nacionalnih etalonov in sicer:

- razvojno delo pri zagotavljanju sledljivosti in vzdrževanju nacionalnih etalonov,
- razvojno raziskovalno delo pri sodelovanju v mednarodnih medlaboratorijskih primerjavah,
- razvojne projekte na področju priznanja nacionalnega etalona,
- sodelovanje v mednarodnih strokovnih tehničnih odborih.

Vsled zgoraj navedenega se v zvezi z dejavnostjo in delovanjem nosilca nacionalnega etalona pojavlja vprašanje združljivosti tržne dejavnosti, ki jo nosilec nacionalnega etalona in dejavnosti, ki izvira iz statusa nosilca nacionalnih etalonov. Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (v nadaljevanju: ZPFOLERD-1; Ur.l. RS, št. 33/2011) namreč ureja preglednost finančnih odnosov med državnimi organi in javnimi podjetji ter pravnimi osebami, ki na podlagi izključne ali posebne pravice ali javnega pooblastila izvajajo dejavnosti v splošnem interesu. V 7. točki 3. člena ZPFOLERD-1 je namreč določeno, da je javno pooblastilo pooblastilo, ki se neposredno ali z izbirnim postopkom podeli z ali na podlagi pravnega akta (na primer zakona), predpisa ali upravnega akta vlade ali samoupravnih lokalnih skupnosti.

ZPFOLERD-1 tudi določa, da je javno podjetje pravna oseba, ki izvaja tržno dejavnost in na katerega imajo lahko državni organi ali organi samoupravnih lokalnih skupnosti neposredni ali posredni prevladujoč vpliv. Prevladujoč vpliv nastopi skladno s 3. točko 3. člena ZPFOLERD-1 takrat kadar lahko država ali državni organi, en ali več samoupravnih lokalnih skupnosti neposredno ali posredno prek drugega javnega podjetja izvajajo prevladujoči vpliv na podlagi večinskega deleža vpisanega kapitala, ali ima država ali državni organi, en ali več organov samoupravnih lokalnih skupnosti pravico nadzora večine ali lahko imenujejo več kakor polovico članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa. Poleg tega je potrebno biti pozoren na to, da so ZPFOLERD-1 podvržene pravne osebe, ki ustrezajo definiciji pravne osebe, ki izvajajo tržno dejavnost kakor je podana v 2. točki 3. člena ZPFOLERD-1, ki določa da je tržna dejavnost pridobitna ali nepridobitna dejavnost, ki se financira s prodajo blaga in storitev na prostem ali reguliranem trgu ali nosi finančna tveganja iz povpraševanja na trgu.

Za organizacijo, ki ustreza opisu zgoraj navedenega položaja ZPFOLERD-1 zahteva ločeno evidentiranje različnih dejavnosti izvajalcev z izključnimi ali posebnimi pravicami ali pooblastili. V skladu s 7. členom ZPFOLERD-1 morajo izvajalci z izključnimi ali posebnimi pravicami ali pooblastili, ki poleg dejavnosti, ki jih opravljajo na podlagi pravic ali pooblastila, izvajajo še druge dejavnosti, voditi ločene računovodske evidence po posameznih dejavnostih.

Izvajalci z izključnimi ali posebnimi pravicami ali pooblastili ne smejo javnih in drugih sredstev, ki jih prejmejo v zvezi z dejavnostmi, ki jih opravljajo na podlagi pravic ali pooblastila, uporabiti za financiranje svojih drugih dejavnosti.

Bistvo take zahteve je v tem, da subjekt poleg javnega pooblastila opravlja tudi tržne dejavnosti in je treba zaradi varovanja konkurence na trgu ločevati vire financiranja iz tržne dejavnosti od javnih sredstev, pridobljenih z opravljanjem javnega pooblastila. Z ločenim izkazovanjem virov sredstev dosežemo pregled vrst sredstev, ki jih obravnavani subjekt pridobi z opravljanjem posameznih dejavnosti (in posledično tudi porabi za opravljanje posamezne vrste dejavnosti). To je pomembno zaradi razmejevanja stroškov, ki nastajajo pri opravljanju posameznih vrst dejavnosti. Zato se morajo pri kalkuliranju cen proizvodov in storitev upoštevati vsi stroški tržne dejavnosti. Pri nastopu na trgu,

množina snovi: voda	Kemijski inštitut
termodinamična temperatura	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko
tlak	Inštitut za kovinske materiale
vlačnost	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko

mora imeti tak subjekt enak položaj kot ostali gospodarski subjekti in ne sme biti privilegiran. Z zagotavljanjem boljšega položaja subjektu, ki je predmet obravnave po ZPFOLERD-1 bi nastajala nelojalna konkurenca na trgu do gospodarskih subjektov in je poseg v enakopravnost nastopanja na trgu varovana tudi s Pogodbo o evropski skupnosti (v nadaljevanju: PES). Zato tak subjekt ne sme pokrivati stroškov za opravljanje tržne dejavnosti iz javnih sredstev, ampak je dolžan pravilno razmejiti stroške in celotne stroške, ki nastajajo v zvezi s tržno dejavnostjo, pokrivati iz prihodkov na trgu³².

3.2 Zaključek

Na podlagi pregleda relevantne zakonodaje, ki ureja podelitev in ohranitev statusa nosilca nacionalnega etalona lahko zaključimo, da je zakonska zahteva, da so nosilci nacionalnega etalona pravne osebe in ne zgolj zavodi kot ena od možnih statusnih oblik, kateri je priznan status pravne osebe.

Nosilec nacionalnega etalona je nosilec javnega pooblastila, zato mora skladno z relevantno zakonodajo dejavnost nosilca nacionalnega etalona v finančnem smislu ločiti od izvajanja tržnih dejavnosti.

³² Povzeto po: Pravo zavodov; Rado Bohinc, Bojan Tičar, ISSN 1855-0878, str. 76

4 Konkurenca na svetovnem trgu ima status neprofitnih organizacij

V utemeljitvi je navedeno, da je konkurenca na svetovnem trgu v eni izmed neprofitnih statusnih oblik.

4.1 Analiza

Pri pregledu mednarodne konkurence smo se osredotočili na pregled certifikacijskih organov, ki nudijo storitve sorodne tistim, ki jih izvaja Slovenski institut za kakovost in meroslovje (SIQ) in jih glede na splošno poznavanje področja certificiranja, prisotnost v slovenskem prostoru, ter na podlagi pregleda v iskalniku google³³ lahko razumemo kot indikativne in sicer:

- BVQI - Bureau Veritas Quality International – delniška družba³⁴,
- BSI – neprofitna organizacija regulirana s posebnim zakonom³⁵,
- Control Union – družba z omejeno odgovornostjo³⁶,
- Germanischer Lloyd (DNV GL group) AS – družba z omejeno odgovornostjo³⁷,
- SGS International Certification Services – javna delniška družba³⁸,
- TUV SUD – delničarska družba³⁹
- ISOQAR Limited – družba z omejeno odgovornostjo⁴⁰,
- NSF- ISR – fondacija/neugotovljeno⁴¹,
- UL DQS Inc – delniška družba⁴²,
- TUV Rheinland – delniška družba⁴³,
- Certification Europe Ltd. – družba z omejeno odgovornostjo⁴⁴,
- British Assessment Bureau Ltd. – družba z omejeno odgovornostjo⁴⁵,
- Certification International Ltd. – družba z omejeno odgovornostjo⁴⁶,
- TUV SUD AG – delniška družba⁴⁷,
- ABS Quality Evaluations Inc – delniška družba⁴⁸,
- AJA Registrars Canada Inc – delniška družba⁴⁹,

³³ V spletnem iskalniku »google« smo pregled mednarodne konkurence iskali po ključnih besedah »certification body«, »list ISO certification bodies« in izhajali iz povezav, ki so se pojavile na prvi strani spletnega iskalnika (prek povezav: <http://www.praxiom.com/registrars.htm>). Pregledane so bile tudi spletne povezave: http://www.bulltek.com/Registrar_Assistance/registrarasistance.html, Združeno kraljestvo: <http://www.ukas.com/about-accreditation/accredited-bodies/default.asp>; http://www.standards.org/certification_bodies/

³⁴ glej: <http://finance.bureauveritas.com/phoenix.zhtml?c=216209&p=irol-ownershipsummary>,

³⁵ glej: <http://www.bsigroup.com/en-GB/about-bsi/governance/>

³⁶ glej: <http://www.controlunion.com/en/about-us/history>,

³⁷ glej: <http://www.dnvgl.com/about-dnvgl/governance.aspx>,

³⁸ glej: <http://www.sgs.com/en/Our-Company/Investor-Relations/Stock-and-Bond-Information/Capital-Structure.aspx>,

³⁹ glej: <http://www.tuv-sud.com/about-tuev-sued/our-management/tuev-sued-shareholders-committee-gbr>,

⁴⁰ glej: <http://www.alcumusgroup.com/isoqar/about-isoqar/>,

⁴¹ glej: <http://www.nsf.org/about-nsf/mission-values-history/>,

⁴² glej: <http://ul-dqsusa.com/>,

⁴³ glej: <http://www.tuv.com/global/en/index.html>,

⁴⁴ glej: <http://certificationeurope.com/contact/international-offices/>,

⁴⁵ glej:

<http://www.ukas.org/CertificationBodies/schedules/EMS/8289Environmental%20Management%20Systems.pdf>,

⁴⁶ glej: <http://www.cert-int.com/company-history>,

⁴⁷ glej: <http://www.tuv-sud.com/uploads/images/1367848736221688680165/2012-tuev-sued-annual-report.pdf>,

⁴⁸ glej: <http://www.abs-qe.com/>,

⁴⁹ glej: <http://www.ajaregistrarsgroup.com/corporate-information/>,

- Intertek Systems Certification – javna delniška družba⁵⁰,
- Alliance International Registrar llc – družba z omejeno odgovornostjo⁵¹,
- Bureau of Assessment Services s.a. – delniška družba⁵²,
- DEKRA Certification s.e. – delniška družba⁵³,
- Lloyd's Register Quality Assurance - LRQA ltd – družba z omejeno odgovornostjo⁵⁴,
- International Certification Services Inc. – delniška družba⁵⁵,
- International Certifications Ltd – družba z omejeno odgovornostjo⁵⁶,
- Underwriters Laboratories Inc – delniška družba⁵⁷,
- Performance Review Institute – neprofitno združenje⁵⁸,
- Smithers Quality Assessments Inc – delniška družba⁵⁹,
- NSAI Inc – delniška družba⁶⁰,
- URS India Ltd – družba z omejeno odgovornostjo⁶¹.

4.2 Zaključek

Na podlagi opravljenega pregleda ocenjujemo, da smo zajeli dovolj velik vzorec organizacijskih oblik v katerih delujejo mednarodno priznani certifikacijski organi, da lahko zaključimo, da izvajanje certifikacijskih aktivnosti ni pogojena s statusom neprofitne statusne oblike.

Zaključimo lahko, da ima večina ponudnikov certifikacijskih storitev obliko gospodarske družbe katere zakonska predpostavka je ustvarjanje dobička⁶², pojavljajo pa se tudi v obliki neprofitnih organizacij, fundacij, državnih ustanov ipd.

⁵⁰ glej: <http://www.intertek.com/investors/shareholder/>,

⁵¹ glej: <http://www.alliancereistrar.com/>,

⁵² glej: <http://bascertification.com/organization.php>,

⁵³ glej:

http://www.dekra.de/Share/Blaetterberichte/unternehmensbericht2012_EN/blaetterkatalog/index.html,

⁵⁴ glej: <http://www.lrqa.com/about-us/how-we-started.aspx>,

⁵⁵ glej: <http://www.ics-intl.com/board-of-directors.html>,

⁵⁶ glej: <http://www.intlcert.com/contact/>,

⁵⁷ glej: <http://www.ul.com/global/eng/pages/aboutul/leadership/executiveteam/index.jsp>,

⁵⁸ glej: <http://www.pri-network.org/>,

⁵⁹ glej: <http://www.smithers.com/legal-terms-of-use>,

⁶⁰ glej: <http://www.nsaiinc.com/company/about/>,

⁶¹ glej: <http://www.ursindia.com/history.aspx>,

⁶² Glej 3. člen Zakona o gospodarskih družbah: (pojmi) (1) Po tem zakonu je gospodarska družba pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. (2) Pridobitna dejavnost po tem zakonu je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.

5 SIQ bi z izgubo statusa certifikacijskega organa postal nekonkurenčne celo na slovenskem trgu
V utemeljitvi je navedeno, da nihče od konkurence v Sloveniji ni akreditiran kot certifikacijski organ, njihova dejavnost pa je v primerjavi z dejavnostjo zavoda SIQ bistveno ožja in omejena, zato bi se v Republiki Sloveniji z izgubo nacionalnega certifikacijskega organa zapravila še ena konkurenčna prednost slovenskega gospodarstva.

5.1 Analiza

Pri podeljevanju akreditacij certifikacijskim organom gre za t.i. princip »Accredited once, accepted everywhere«⁶³, ki omogoča, da akreditacija podeljena v državi podpisnici sporazuma velja tudi v drugih državah podpisnicah sporazuma.

Slovenska Akreditacija je polnopravna članica Evropskega združenja za akreditacijo (European Cooperation for Accreditation – EA) in članica dveh mednarodnih združenj za akreditacijo, Mednarodnega združenja za akreditacijo laboratorijev (International Laboratory Accreditation Cooperation – ILAC) in Mednarodnega foruma za akreditacijo (International Accreditation Forum – IAF).

Slovenska akreditacija je vključena v mednarodne sporazume o medsebojnem priznavanju akreditacij (MLA, MRA) pri EA, ILAC in IAF in sicer na vseh področjih akreditiranja.

Prvi podpis sporazuma o medsebojnem priznavanju akreditacij EA MLA (Multilateral Agreement) za področja preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev je bil oktobra 2003, v aprilu 2006 je bil sporazum razširjen na področja akreditiranja kontrolnih organov, certifikacijskih organov za proizvode in sisteme vodenja ter certifikacijskih organov za EMS (sistemi ravnanja z okoljem). Zadnja širitev obsega sporazuma MLA med SA in EA je bila opravljena v oktobru 2010 in sicer na področje akreditiranja certifikacijskih organov za osebje. S tem je SA dosegla enega ključnih ciljev: biti podpisnica sporazuma MLA pri EA za vsa področja akreditiranja.

Sporazum o medsebojnem priznavanju akreditacij je Slovenska Akreditacija podpisala tudi z obema mednarodnima združenjima akreditacijskih organov: ILAC - International Laboratory Accreditation Cooperation in IAF - International Accreditation Forum.

Z ILAC je Slovenska Akreditacija v novembru 2003 podpisala ILAC MRA (Mutual Recognition Arrangement) sporazum za akreditiranje na področju preskušanja in kalibriranja, v oktobru 2012 pa je bil obseg sporazuma razširjen še na MRA za kontrolne organe.

Za akreditiranje na področjih certificiranja proizvodov, sistemov vodenja in EMS je bil sporazum IAF MLA (Multilateral Recognition Arrangement) sklenjen v oktobru 2006.⁶⁴

5.2 Zaključek

Na podlagi navedenega ocenjujemo, da imajo certifikacijski organi katerim je bila podeljena akreditacija s strani akreditacijskega organa v tujini, ki je podpisnik zgoraj navedenih sporazumov v Republiki Sloveniji status akreditiranega certifikacijskega organa in lahko v Republiki Sloveniji izvajajo storitve za katere so akreditirani v matični državi v kateri jim je bila akreditacija podeljena.

⁶³ glej: <http://www.european-accreditation.org/benefits>

⁶⁴ glej: <http://www.slo-akreditacija.si/o-slovenski-akreditaciji/mednarodno/#sporazumi-mla-in-mra>

6 SIQ-ju bi se s preoblikovanjem v gospodarsko družbo razveljavile licence za delo na področju igralniških tehnologij

V utemeljitvi je navedeno, da bi se licence SIQ na področju igralniških tehnologij razveljavile v trenutku preoblikovanja v gospodarsko družbo.

6.1 Zaključek

Iz zahtev Zakona o igrah na srečo, ki je bil podrobneje obravnavan v 2. točki te analize ne izhaja zaključek, da bi s spremembo statusne oblike nosilec licence na področju igralniških tehnologij tako licenco izgubil. Glede na to, da nam interni postopek Ministrstva za finance, ki je pristojno za podeljevanje statusa institucije za izdajanje poročil o preizkusu igralne naprave ni poznan dokončne ocene glede izpostavljenega vprašanja ni mogoče podati. Zahteve v drugih jurisdikcijah nam niso poznane.

Iz splošno veljavnih določb Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1; Ur.l. RS, št. 42/2006 s spremembami) lahko zaključimo, da v primeru preoblikovanja kontinuiteta pravne osebe ni prekinjena, kar lahko sklepamo iz tega, da se zakonodajalec ni poslužil uporabe načela univerzalnega pravnega nasledstva kot ga določa ZGD-1 za primer statusnih sprememb (delitev, pripojitev, spojitve, prenos podjetja).

Za preveritev ustreznosti takega razmišljanja je smiselno preveriti ali je zavod SIQ, ki je nastal s preoblikovanjem inštituta IKM, ki je bil organiziran kot gospodarska družba ob tej spremembi izgubil akreditacije oz. ali jih je moral po spremembi ponovno pridobiti.

7 Točka 7 (Ustavitev rasti SIQ), točka 8 (Davčni vidiki delovanja SIQ), točka 9 (SIQ je med prvimi na svetu glede mednarodno priznane zmogljivosti) in točka 10 (Razvojni vidiki SIQ) in točka 11 (SIQ kot neprofitna organizacija vlaga vse presežke prihodkov nad odhodki v razvoj lastne dejavnosti)

Obravnavane točke utemeljitve se nanašajo na:

- vpliv spremembe statuta na poslovne vidike delovanja zavoda SIQ,
- makroekonomski (davčni) vpliv preoblikovanja zavoda SIQ,
- finančne vidike delovanja zavoda SIQ in
- razvojne vidike delovanja zavoda SIQ.

Navedene točke so pojasnjevalne narave in v zvezi z njo analiza ni mogoča. Ocena makro ekonomskih vplivi preoblikovanja SIQ v gospodarsko družbo, ter vpliv spremembe statuta na poslovanje SIQ oz. zaustavitev rasti nista bila predmet analize.

Kljub temu dodajamo, da iz ugotovitev vsebovanih v predhodnih točkah zakonsko gledano ni razvidno, da bi drugačna statusna oblika organiziranosti Zavoda SIQ vplivala na sposobnost nastopanja in delovanja kot akreditiranega oz. s strani pristojnega organa priznanega certifikacijskega organa, kar posledično ne vodi k zaključku, da bi sprememba statusne oblike imela vpliv na razvojne in davčne vidike delovanja Zavoda SIQ.